

Nr 1562

av fru Jonäng m. fl.

om särskilda regionalpolitiska åtgärder till stöd för Gävleborgs län.

Gävleborgs län har under de senaste åren haft en mycket omfattande arbetslöshet och har varit ett av de län som haft den högsta ökningen av registrerade arbetslösa. Från december 1973 till januari 1974 ökade arbetslösheten med 566 till totalt 4 074. Även om det innebär en minskning från januari 1973 med 525 är det en alltför hög arbetslöshet. Antalet lediga platser är endast 600.

Energikrisen och därav följande bensinransonering har ännu ej gett utslag i arbetslöshetsrapporten, men arbetslöshetssiffrorna torde komma att påverkas negativt av bensinransoneringen.

I Bollnäs och Hudiksvall har bensinransoneringen medfört ett 30-tal avskedanden sammanlagt, framför allt bland bensinstationspersonalen. Hårdast drabbat är Ljusdal där arbetslöshetssiffrorna stigit oroväckande och ökat med 170 på två månader. Här har ransoneringen slagit både direkt bland bensinstationspersonal och indirekt bland yrkesverksamma som är beroende av bensin. Inte sedan mitten på 1960-talet har Ljusdal haft en sådan besvärande hög arbetslöshet.

Svårt drabbade är ungdomarna och kvinnorna. 886 ungdomar under 25 år är arbetslösa vid januariräkningen, och det innebär en ökning från december med 179. I Bollnäs har nu 40 varslats om uppsägning, varav 35 är kvinnor. Detta har ytterligare förmörkat sysselsättningsbilden i Bollnäs.

Läget på arbetsmarknaden inger således oro. Även om en viss säsongmässig uppgång sker under våren torde svårigheterna i synnerhet för kvinnor och ungdomar samt äldre bestå.

Den höga arbetslösheten, kombinerad med otillräcklig efterfrågan på arbetskraft, kan innebära fortsatt avflyttning från länet och därmed befolkningsminskning.

Medan de flesta skogslänen haft befolkningsökningar under 1972 och 1973 har Gävleborg båda åren fått vidkännas kraftiga minskningar. Minskningen för 1972 var 575, medan minskningen 1973 var 793, vilket innebär en ännu kraftigare avtappning av befolkningen.

Behovet av arbetsmarknadsutbildning och sysselsättningsskapande åtgärder är således mycket stort i Gävleborgs län. Ljusdalsregionen är en speciellt utsatt region med bristfällig expansion och negativ befolkningsutveckling. Vi noterar med tillfredsställelse beslutet att låta Ljusdals tingsrätt bli kvar i Ljusdal. Det innebär 10–12 arbetstillfällen.

Hofors och Ockelbo är utsatta kommuncentra med stora befolknings-

minskningar. Deras minskning ligger på 10 resp. 15 % under de senaste åren. I Hofors är man för sysselsättningen beroende av en industri, SKF stål. En differentiering av näringslivet är nödvändig.

Såväl för region- som kommuncentra i Gävleborgs län krävs således insatser för ökad sysselsättning.

Vid eventuell utlokalisering av statlig verksamhet måste Hälsinglands regioncentra bli aktuella. Kompensation måste ges för den uteblivna lokaliseringen till Söderhamn av mynt- och justeringsverket.

Utbildningsmöjligheterna har stor betydelse för länets attraktivitet och fortsatta utveckling. Gävleborgs län, som ytmässigt och befolkningsmässigt hör till de större länen, är beroende av tillgången till eftergymnasial utbildning. Det är angeläget att slå fast att vi icke kan acceptera att länet skulle bli ett av de få länen i landet utan tillgång till eftergymnasial utbildning inom sina gränser. Gävleborg bör kunna bilda underlag för en skolblocks-region.

Med det läge Gävleborgs län har mellan å ena sidan kraftigt expansiva landsdelar och å andra sidan de övriga skogslänen råkar länet i en gränzon, vilket innebär att det ofta kommer på mellanhand när det gäller statliga satsningar av olika slag, eller också delas länet som när det gäller stödområdesindelningen, där det ena landskapet, Hälsingland, ingår i stödområdet, medan det andra, Gästrikland, står utanför.

Detta gränsläge och denna återkommande delning av länet är besvärande när det gäller enhetlig planering och skapandet av goda och likvärdiga betingelser för länet. Gävleborgs län är en enhet, och det är angeläget att det uppfattas så vid statliga insatser. Gränsdragningar som försvårar en positiv utveckling för länet bör ses över och rättas till.

Det gäller frågan om statlig upphandling som skall stimulera företag i Norrland, varvid Gävleborgs län dock undantagits. Det innebär att Ljusdalsregionen, som tillhör det inre stödområdet, försätts i ett sämre läge än övriga delar av det inre stödområdet.

Beträffande stödområdesgräns och deltagande i Norrlandsfondens verksamhet har särskilda motioner väckts.

Också administrativt förekommer missgynnande delningar av länet. Det är angeläget att en översyn företas för att eliminera de negativa effekterna av delningen av länet.

Med hänvisning till ovanstående hemställs

1. att riksdagen beslutar att Gävleborgs läns kommuncentra får del av särskilda insatser för att upprätthålla den servicenivå som riksdagen beslutat om i anledning av propositionen 1972:111,
2. att riksdagen uttalar sig för särskilda regionalpolitiska åtgärder för Ljusdals kommun,

3. att Söderhamn ges kompensation för utebliven lokalisering av mynt- och justeringsverket.

Stockholm den 26 januari 1974

GUNNEL JONÄNG (c)

JOHN ERIKSSON (c)

i Bäckmora

GUNNAR BJÖRK (c)

i Gävle

